

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim. Saygılarımla.

Gürsel EROL
Elazığ Milletvekili

Elazığ, bağcılık kültürü ve üzüm üretimi bakımından Doğu Anadolu Bölgesi'nin önemli üretim merkezlerinden biridir. Üzüm, kentte yalnızca bir tarımsal ürün değil; kırsal nüfusun geçim kaynaklarından biri, tarımsal istihdamın önemli unsurlarından biri ve pekmez, orcik, pestil, şıra gibi geleneksel ürünler aracılığıyla yerel ekonomiye katma değer sağlayan stratejik bir üretim alanıdır.

Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün verilerine göre ilde hem sofralık hem de şıralık ve şaraplık üzüm üretimi yapılmakta; 2025 yılı itibarıyla 42.149 dekar alanda 35.500 ton şıralık ve şaraplık üzüm, 72.269 dekar alanda ise 42.341 ton sofralık üzüm üretimi gerçekleştirilmektedir. Aynı Bakanlık kaynağı, 2025 yılında Nisan ayında meydana gelen don olayı nedeniyle bağların büyük ölçüde zarar gördüğünü ve üzüm üretiminin bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 70 azaldığını belirtmektedir.

Buna karşın Elazığ'da üzüm üreticileri, üretimin kendisinden kaynaklanan risklerin yanı sıra artan mazot, gübre, zirai ilaç, işçilik, sulama, taşıma ve diğer girdi maliyetleri nedeniyle ciddi bir maliyet baskısı altında üretim yapmaktadır.

Hasat döneminde ise üreticinin aylar boyunca yaptığı harcama ve emeğin karşılığını belirlemede pazarlık gücünün sınırlı kalması, ürünün yeterli alıcı bulunamadığında düşük fiyatlarla tüccara verilmesi ve üreticinin depolama veya alternatif pazarlama imkânlarının yetersiz olması önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Üzüm üreticilerinin fiyat ve maliyet sorunları her geçen gün artmakta, üretici hasat döneminde ürününü gerçek değerinin altında satmak zorunda bırakılmakta ve üretim maliyetlerinin dikkate alındığı bir fiyat politikasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca gerektiğinde Bakanlık piyasaya müdahale ederek üreticinin ürününün değer kaybetmesini önlemesi gerekmektedir.

Elazığ üzümünün önemli bir bölümü taze tüketimin yanı sıra pekmez, orcik, pestil, şıra ve benzeri ürünlere dönüştürülmektedir. Bakanlık verilerine göre sofralık ve şıralık üzümün yaklaşık yüzde 2,5'i orcik, pekmez ve pestil üretiminde değerlendirilmektedir. Bu durum, üzümün yalnızca ham tarımsal ürün olarak değil, işlenmiş ve katma değerli ürün olarak değerlendirilmesi konusunda önemli bir potansiyel bulunduğunu göstermektedir.

Ancak bu potansiyelin üretici gelirine yeterince yansıyabilmesi için üreticinin yalnızca üretim aşamasında değil; fiyatlandırma, pazarlama, depolama, işleme, markalaşma ve ihracat aşamalarında da desteklenmesi gerekmektedir.

Özellikle iklim değişikliğinin etkisiyle artan don, dolu, aşırı yağış, kuraklık ve hastalık riskleri karşısında bağ üreticilerinin gelir kayıplarını telafi edecek mekanizmaların güçlendirilmesi de önem taşımaktadır.

Üreticiden yalnızca “üret” çağrısıyla üretim yapmasının beklenmesi; ancak hasat döneminde ürününü maliyetinin altında satmak zorunda kalması, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır. Üreticinin tarlada ve bağda korunmasının yanı sıra ürünün piyasadaki değerinin de korunması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 2026 yılı itibarıyla Elazığ genelinde üzüm üretimi yapılan toplam bağ alanı kaç dekadır? Kaç üretici üzüm yetiştiriciliği yapmaktadır? Üretim alanı ve üretici sayısının son 10 yıldaki değişimi nedir?
- 2) Elazığ'da 2026 yılı için sofralık, şıralık ve şaraplık üzüm üretim miktarı ne kadardır? 2025 yılına göre üretimde artış veya azalış yaşanmış mıdır?
- 3) Bakanlığınızın verilerine göre 2025 yılında don nedeniyle Elazığ'daki üzüm üretiminin yaklaşık yüzde 70 oranında azalmasına rağmen, 2026 yılı üretim sezonunda don, dolu, aşırı yağış, kuraklık ve diğer iklim kaynaklı risklerin bağlara verdiği zarar ne kadardır? İlçe ve köy bazında hasar tespiti yapılmış mıdır?
- 4) Son üç yılda Elazığ'daki üzüm üreticilerine doğal afetler nedeniyle ödenen toplam destek tutarı ne kadardır? Bu desteklerden kaç üretici yararlanmıştı?
- 5) Elazığ'da üzüm üretiminde bir dekarlık alan için 2026 yılı itibarıyla ortalama üretim maliyeti ne kadardır? Bu hesaplamada mazot, gübre, zirai ilaç, sulama, işçilik, budama, hasat, taşıma ve diğer giderler ayrı ayrı dikkate alınmış mıdır?
- 6) 2026 yılında Elazığ'da üzümün üretici satış fiyatı ortalama ne kadar gerçekleşmiştir? Üretici fiyatı ile üretim maliyeti arasındaki fark Bakanlığınız tarafından hesaplanmış mıdır?

- 7) Üzüm üreticilerinin hasat döneminde ürünlerini maliyetlerinin altında satmak zorunda kalmasını önlemek amacıyla Bakanlığınız tarafından herhangi bir taban fiyat, referans fiyat veya müdahale alım mekanizması uygulanmakta mıdır?
- 8) Üzüm piyasasında fiyatların üretim maliyetlerinin altına düşmesi durumunda Toprak Mahsulleri Ofisi veya Bakanlığınıza bağlı diğer kamu kuruluşları aracılığıyla müdahale alımı yapılması konusunda bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 9) Elazığ'da üreticinin hasat döneminde ürününü kısa sürede elinden çıkarmak zorunda kalmasının önüne geçmek amacıyla soğuk hava deposu, üzüm depolama tesisi ve lisanslı depoculuk kapasitesi yeterli midir? Mevcut kapasite kaç tondur?
- 10) Elazığ'da üzüm üreticilerinin ürünlerini tüccara düşük fiyatla satmak zorunda kalmasını önlemek amacıyla üretici kooperatifleri ve üretici birlikleri aracılığıyla ortak pazarlama mekanizmalarının güçlendirilmesine yönelik Bakanlığınızın yürüttüğü bir program bulunmakta mıdır?
- 11) 2026 yılında Elazığ'daki üzüm üreticilerinin kullandığı mazot, gübre, zirai ilaç ve sulama desteklerinin toplam tutarı ne kadardır? Bu desteklerden kaç üretici yararlanmıştır?
- 12) Son beş yılda üzüm üretiminde kullanılan temel girdilerin fiyatlarındaki artış ile üretici üzüm fiyatlarındaki değişim karşılaştırılmış mıdır? Üreticinin reel gelirindeki değişim konusunda Bakanlığınızın yaptığı bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 13) Elazığ'da bağcılığın yoğun olduğu bölgelerde modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla 2026 yılında kaç üreticiye destek verilmiştir? Desteklenen toplam alan kaç dekadır?
- 14) İklim değişikliğine bağlı olarak artan don ve dolu risklerine karşı Elazığ'daki bağların korunması amacıyla don ve dolu önleme sistemleri için üreticilere özel bir destek programı uygulanmakta mıdır?
- 15) Elazığ'daki üzüm üreticilerinin TARSİM kapsamındaki sigortalılık oranı nedir? Sigorta yaptırmayan üretici sayısı kaçtır? Sigorta primlerinin üreticiler açısından karşılanabilirliğinin artırılması konusunda yeni bir çalışma planlanmakta mıdır?
- 16) 2025 yılında yaşanan don olayının ardından bağlarını yenilemek veya yeniden tesis etmek zorunda kalan üreticilere fidan, yeniden dikim, bakım ve üretime dönüş desteği verilmiş midir? Verildiyse kaç üretici yararlanmıştır?
- 17) Elazığ üzümünün yalnızca ham ürün olarak değil, orcik, pekmez, pestil, şıra, üzüm suyu ve diğer katma değerli ürünlere dönüştürülmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından desteklenen kaç proje bulunmaktadır?

- 18) Elazığ'da üzümün işlenerek katma değerli ürüne dönüştürülmesi amacıyla faaliyet gösteren kooperatif, üretici birliği ve işleme tesisi sayısı kaçtır? Bu kuruluşlara son beş yılda Bakanlığınızca ne kadar destek sağlanmıştır?
- 19) Elazığ'ın geleneksel üzüm ürünlerinin ulusal ve uluslararası pazarlarda markalaşması ve ihracat kapasitesinin artırılması amacıyla Bakanlığınız tarafından yürütülen özel bir proje bulunmakta mıdır?
- 20) Üzüm üreticisinin ürününü hasat döneminde düşük fiyatla satmak zorunda kalmasının önüne geçmek amacıyla sözleşmeli üretim modeli Elazığ'da uygulanmakta mıdır? Uygulanıyorsa kaç üretici ve kaç dekar alan bu sistem içerisinde?
- 21) Üzüm üreticilerinin finansmana erişim, düşük faizli kredi, borç yapılandırması ve hasat dönemindeki nakit ihtiyacının karşılanması konusunda mevcut destek ve kredi mekanizmalarından kaç Elazığlı üretici yararlanmıştır?
- 22) Son beş yılda Elazığ'da üzüm bağlarının sökülerek başka tarımsal ürünlere veya tarım dışı kullanımlara dönüştürülmesi nedeniyle kaybedilen bağ alanı ne kadardır? Bakanlığınız bu eğilimin önlenmesine yönelik bir çalışma yürütmekte midir?
- 23) Elazığ'da üzüm üretiminin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla üretim maliyetleri, üretici fiyatları, iklim riskleri, sulama, sigorta, depolama, işleme, pazarlama ve ihracatı birlikte ele alan özel bir "Elazığ Bağcılık ve Üzüm Üretim Stratejisi" hazırlanması konusunda Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?
- 24) Üreticinin hasat döneminde ürününü değerinin altında satmak zorunda kalmaması ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla, Elazığ üzümünde üretim maliyetlerini esas alan öngörülebilir bir fiyat ve müdahale mekanizmasının oluşturulması konusunda Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır?
- 25) Elazığ'da üzüm üretiminin ekonomik değerinin artırılması, üreticinin gelirinin yükseltilmesi ve genç nüfusun tarımsal üretimde kalmasının sağlanması amacıyla 2027 yılı ve sonrasına yönelik özel bir destek programı hazırlanması planlanmakta mıdır?